

Методичний коментар до проблемного запитання “Як берегти рослини?”
(на с. 86 підручника)

Почати обговорення цього проблемного запитання варто пригадавши, чому ми не можемо жити без рослин. Рослини відіграють важливу роль у життєдіяльності всіх живих організмів на Землі. Без них життя на нашій планеті було б неможливим. Рослини виробляють кисень, який потрібен для дихання і тваринам, і людям (і самим рослинам теж). Рослинами ми харчуємося. З великої кількості диких рослин виробляють лікарські препарати. Не можна забувати й про те, що саме ліси є домівкою для багатьох диких тварин.

Також важливо розповісти дітям про те, що дерева своїм великим міцним корінням добре вмюють утримувати ґрунт, тому там, де є посадки дерев, не з’являються яри, в лісистих горах немає паводків тощо.

На жаль, ліси на планеті нещадно вирубуються, потерпають від численних пожеж. У результаті в останні 20–30 років не просто зменшується площа лісів, а й зникає від одного до трьох видів рослин на день. Тобто суттєво збіднюється біологічне різноманіття!

Ми маємо розуміти, що ліс не може відновлюватися з такою самою швидкістю, як зникає. Сьогодні ліси охоплюють близько третини суші і лише 7% лісу посаджено людиною.

Дерева не можуть рости швидко. Ось кілька фактів.

У 10 років дуб може перерости фруктові дерева (яблуні та груші), у 20 років на ньому можуть з’явитися перші жолуді, хоча зазвичай віку плодоношення дуби досягають у 40 років. Для дуба 450 років — це ще не поважний вік, а лише розквіт його сил. Плодоносить дуб жолудями приблизно раз на 4 роки. Тож не так вже й багато маленьких дерев може з’являтися щороку в лісі.

Сосна — одна з найпоширеніших дерев нашої країни — у віці 150–250 років досягає висоти 30–32 м при діаметрі 35–40 см.

Річний приріст маленької смереки — 10–20 см, пізніше — 0,5–1 см на рік. Порахуйте з дітьми, за скільки років виросте висока смерека — така сама красуня, яку ми бачили в лісі.

І, звісно ж, далеко не з кожної насінинки виростає велика рослина.

Тож уявіть собі, як довго буде рости щойно висаджений ліс!

Кожна людина має робити все від неї залежне, щоб зберегти рослини.

- Не можна залишати в лісі чи на березі річки сміття, бите скло, пластикові пляшки.
- Не можна розпалювати в лісі багаття в непристосованих для цього місцях.
- Треба уважно стежити, щоб багаття було вчасно загашене.
- Треба берегти всіх мешканців лісу.
- Не можна руйнувати мурашники.

Запропонуйте дітям намалювати відповідні знаки, пригадати, що ще вони можуть зробити, щоб зберегти рослини.

Завдання з робочого зошита (частина 4, завдання 1, с. 32)

Впишіть пропущені літери. Що можете зробити ви для збереження рослин? Наведіть відповідні вислови.

ПОСАДИТИ К_ТИ
НЕ ЛАМАТИ Д_РЕВА
ЗДАВАТИ М_КУЛАТУРУ
НЕ ЗРИВАТИ ПЕРШО_ВІТИ